

شیرازه

درباره دموکراسی رایزنانه

دشرق: کتاب «دموکراسی رایزنانه» اولین کتاب از مجموعه «قفسه مفهوم‌ها»ی نشر ال‌هیتاست که تمرکزش بر یک ایده، یک مفهوم یا جریانی مهم در حوزه علوم انسانی است. دبیر این مجموعه، احمدرضا آزمون، در یادداشت توضیحی‌اش نوشته که کتاب‌های مجموعه قفسه مفهوم‌ها به‌گونه‌ای انتخاب می‌شوند که هم برای خوانندگان متخصص و هم خوانندگان عادی کاربرد داشته باشد. هر دو طیف این خوانندگان می‌توانند در این مجموعه با مباحثی درخور توجه درباره یک مفهوم، مکتب، جریان یا یک ایدئولوژی آشنا شوند. کتاب‌های قفسه مفهوم‌ها از مجموعه‌های مشابه انتشارات پالیتی و انتشارات دانشگاه آکسفورد برگزیده شده‌اند. دبیر مجموعه درباره انگیزه انتشار قفسه مفهوم‌ها نوشته: «حس فقدان مجموعه‌ای مشخص و منسجم درباره تاریخ مفاهیم، و همچنین تدارک زنجیره‌ای از کتاب‌های مفهوم‌محور، نظام‌مند و نسبتاً جامع برای استفاده همگان انگیزه‌بخش ما در انتشار این مجموعه بوده است. از این‌رو، تلاش کرده‌ایم برای دستیابی به غنای علمی و تنوع فکری مجموعه حاضر به ترجمه آثار برجسته‌ترین صاحب‌نظران و متخصصان حوزه‌های مختلف با سنت‌ها، جهت‌گیری‌ها و دیدگاه‌های ای‌سا به کلی متفاوت از یکدیگر بپردازیم».
بر این اساس در این مجموعه تلاش شده آثاری که برای ترجمه انتخاب می‌شوند علاوه بر خلاقیت روش‌شناسانه و قدرت تالیف، دارای خصلت پژوهشی و آموزشی هم باشند. همان‌طور که اشاره شد، مجموعه قفسه مفهوم‌های نشر لاهیتا در عنوان اولش کتاب «دموکراسی رایزنانه» نوشته ایان افلین را با ترجمه فرشید رحیمی منتشر کرده است. نویسنده کتاب سال‌ها به پژوهش و مطالعه درباره موضوع کتاب مشغول بوده و در اینجا زبده نظراتش را آورده و دموکراسی رایزنانه را از جنبه‌های مختلف مورد بررسی قرار داده است. این کتاب در وهله نخست به مفهوم دموکراسی رایزنانه و شیوه‌های مختلف و متعده درک آن پرداخته است. اما همان‌طور که نویسنده توضیح داده، موضوع خاص‌تر از دموکراسی رایزنانه به‌مثابه پروژه‌ای هنجاری است: «پروژه‌ای برای ارزی‌پاشی نهادها و تجربه‌های دموکراتیک موجود و طرح‌هایی برای اصلاح آنها، دعاوی هنجاری، آشکارا حاکمی از مسائلی تجربی‌اند که در این کتاب به برخی از آنها پرداخته‌ام. با این حال کتاب حاضر عمدتاً در حوزه وسیع‌تر نظریه سیاسی (با ترجیح برخی افراد فلسفه سیاسی) قرار می‌گیرد». درباره ماهیت، دامنه و اهداف دموکراسی رایزنانه بحث‌ها و اختلاف‌نظرهای زیادی وجود دارد. برای ایان افلین دموکراسی رایزنانه مربوط به مسئله مشروعیت سیاسی و در پیوند با فرایند یا فرایندهایی است که طی آن دولت‌ها حق یا اختیار اتخاذ تصمیمات الزام‌آور برای همگان را به دست می‌آورد. او می‌گوید آنچه در نظریه رایزنانه اهمیت دارد، نه‌فقط بحث و گفت‌وگوی مردم با یکدیگر بلکه تلاش واقعی آنان برای بحث با یکدیگر به قصد یافتن دلایل و ملاحظاتی است که اصلاً برای همگان قابل قبول باشد. دموکراسی رایزنانه تفاوت‌های قابل توجهی با دموکراسی‌های توده‌ای و مدرن دارد. در این مدل‌ها انتخابات آزاد و سالم بخش مرکزی ماجراست، اما آنچه جا می‌ماند «بحث عمومی و معنادار بر سر تصمیمات مهم روز» است و این اتفاقا نکته‌ای بسیار حائز اهمیت است. ایان افلین «دموکراسی رایزنانه» را در شش فصل با این عناوین نوشته است: «دموکراسی رایزنانه»، «تفاوت‌های رایزنانه»، «مجامع عموم‌نمای رایزنانه»، «نظام‌های رازینی»، «تکثرگرایی و دموکراسی رایزنانه» و «دموکراسی رایزنانه جهانی؟». نویسنده تأکید کرده که نمی‌توان اثری درباره دموکراسی رایزنانه نوشت و از بررسی نظریات چهره‌های اصلی این حوزه فکری غفلت کرد. بنابراین او در اثرش به نقد و بررسی آرای چهره‌هایی همچون یورگن هابرماس و جان رالز پرداخته و همچنین به نظریات کسان دیگری چون جاشوا کوهن، جان درایزک، رابرت گودین، امی کاتمن، دنیس تامپسون، جیمز فیشکین، جین مانسبریج و مارک وارن توجه کرده است. فصل ابتدایی کتاب بحث‌های مقدماتی درباره دموکراسی رایزنانه مطرح کرده و بستری برای طرح مباحث جزئی‌تر پیرامون این مفهوم فراهم کرده است. طبق تعریف کتاب، دموکراسی رایزنانه نگاهی هنجاری است به نحوه سازماندهی دموکراسی‌ها؛ به چگونگی ساختارمندشدن نهادهای اساسی دموکراسی‌ها و نحوه تعامل اعضای آن نهادها هنگام تصمیم‌گیری درباره قانون و سیاست عمومی. نویسنده به نقل‌قولی از جاشوا کوهن اشاره کرده که برخی مختصات مفهوم دموکراسی رایزنانه در آن قابل مشاهده است: «مفهوم دموکراسی رایزنانه، ریشه در آرمان شهودی مجمعی دموکراتیک دارد که توجیهات شروط و ضوابط آن برآمده از تعقل و گفت‌وگوی جمعی میان شهروندان برابر است. در چنین نظمی، شهروندان به حل مسائل انتخاب جمعی از طریق تعقل جمعی متعهدند و نهادهای اساسی خود را تا آنجا که چار چوبی برای رازینی آزاد و عمومی باشند، مشروع می‌شمارند». دموکراسی‌های موجود با تعریف فوق فاصله زیادی دارند و مدافعان مفهوم دموکراسی رایزنانه بر این باورند که اصلاح دموکراسی‌ها از طریق دستورالعمل‌های رایزنانه امکان‌پذیر است و به همین منظور، طبقی از نظریه‌ها یا رویکردهای گوناگون را بسط داده‌اند. درواقع اگرچه دموکراسی رایزنانه معمولاً به‌عنوان یک نظریه سیاسی واحد در نظر گرفته می‌شود اما برداشت‌های مختلفی از آن وجود دارد که هر یک می‌کوشند به این مسئله پاسخ دهند که دموکراسی‌ها چگونه می‌توانند به لحاظ هنجاری مشروعیت کسب کنند. فصل دوم کتاب به این برداشت‌های مختلف و تفاوت‌های موجود در آنها پرداخته است و تنوع نظریه‌های دموکراسی رایزنانه را بررسی کرده و با بحثی در باب رابطه میان رازینی و منفعت شخصیت فصل به پایان رسیده است. در فصل سوم موضوعی کاربردی مطرح و این پرسش مطرح شده که دموکراسی رایزنانه در عمل چگونه است؟ نویسنده در ابتدای این فصل پیرامون این پرسش نوشته: «امکان‌های بالقوه فراوانی وجود دارند. مثلاً برخی محققان نشان داده‌اند که اصول رازینی می‌توانند خطوط راهنمای اصلاح پارلمان‌های ملی باشند، برخی دیگر آن اصول را برای ارزیابی سیستم‌های مختلف انتخاباتی به کار می‌برند. با این حال، در سال‌های اخیر طرفداران دموکراسی رایزنانه زمان و انرژی زیادی را صرف مطالعه چشم‌اندازها و مشکلات مجامع عموم‌نمای رایزنانه کرده‌اند. مجمع عموم‌نمای رایزنانه همان‌طور که از نامش پیداست، نهادی است که امکان تبادل‌نظر درباره موضوعات مهم قانونی یا سیاست عمومی را برای گروه‌های کوچکی از افراد فراهم می‌سازد که به صورتی کم‌پویش تصادفی از میان جامعه بزرگ‌تر انتخاب شده‌اند. اصطلاح مجامع عموم‌نما را می‌توان به بارت داد نسبت داد که بیش از سه دهه پیش طرح کلی رز زار ارائه کرد: فرض کنید در یک کشور پیشرفته و دموکراتیک قرار است یک مجمع عموم‌نما ایجاد شود متشکل از هزاران شهروند که به‌طور تصادفی از میان همه مردم انتخاب شده‌اند. وظیفه آن مجمع نیز این باشد که مثلاً پس از یک سال رازینی درباره یک موضوع نظرات خود را اعلام کنند. نشست اعضای این مجمع می‌تواند از طریق ارتباطات راه دور صورت گیرد. یک مجمع عموم‌نما می‌تواند دستور کار را تعیین کند و دیگری به مسئله‌ای مهم بپردازد.»

دموکراسی رایزنانه

ایان افلین ترجمه فرشید رحیمی نشر لاهیتا

پیام جیدرفروینی: نابرابری نه‌فقط یکی از مسائل کنونی جامعه ایران، بلکه از مسائل اصلی جهان سرمایه‌داری است که مدام به حجم آن افزوده می‌شود. فرایند انباشت سرمایه و تولید ارزش اضافی موتور تولید نابرابری است. اما ریشه نابرابری را باید در کجا جست و چرا کشورها و قاره‌های مختلف در سلسله‌مراتب نابرابری قرار دارند. «اسلحه، میکروب و فولاد» نوشته جرد دایموند با عنوان فرعی سرنوشت جوامع انسانی، تاریخ مختصر همگان در طول ۱۳ هزار سال است که الگویی برای درک دقیق‌تر نابرابری‌های جهان جدید به دست می‌دهد. هدف اصلی نویسنده در این کتاب، پاسخ به این پرسش است که چرا تاریخ در قاره‌های مختلف به‌گونه‌ای متفاوت رخ داده است؟
تاریخ برای مردم در نقاط مختلف جهان متفاوت آغاز شده است. دایموند با اشاره به این نکته می‌گوید در مدت ۱۳ هزار سال پس از پایان واپسین عصر یخ‌بندان، در بخش‌هایی از جهان، جوامع صنعتی باسواد و برخوردار از ابزارهای فلزی به وجود آمدند. در بخش‌هایی دیگر تنها جوامع کشاورزی بی‌سواد رشد کردند و در بخش‌هایی نیز جوامعی از شکارچی-گردآورنده‌ها با ابزارهای سنگی باقی ماندند. این نابرابری‌های تاریخی به‌شدت جهان جدید را تحت تأثیر قرار داده است، زیرا جوامع باسواد برخوردار از ابزارهای فلزی جوامع دیگر را تسخیر یا نابود کرده‌اند. با اینکه این تفاوت‌ها بنیادی‌ترین واقعیت تاریخ جهان را تشکیل می‌دهد، علت‌هایی آنها همچنان غیرقطعی یا مناقشه‌برانگیز مانده است. این مناقشه علت اصلی مطالعات و پژوهش‌های گسترده دایموند بوده که حاصلش در کتاب «اسلحه، میکروب و فولاد» آمده است.
جرد دایموند یکی از مهم‌ترین دانشمندان دوران معاصر است و در کتابش چارچوبی کلان برای نگریستن به روندهای تاریخی و درک الگوهای بزرگ تاریخ جهان به دست داده است. این کتاب پس از انتشار بسیار مورد توجه قرار گرفت و نقد و بررسی‌های زیادی درباره‌اش منتشر شد و توانست جایزه پولیتزر را هم به دست آورد.
«اسلحه، میکروب و فولاد» از سوی حسن مرتضوی به فارسی برگردانده شده و نشر بازتاب‌نگار آن را منتشر کرده است. خسرو پارسا نیز قسمه‌ای برای ترجمه فارسی اثر نوشته و در آن اشاره کرده که این کتاب اگرچه به‌طور خاص درباره ایران

در حاشیه کتاب «اسلحه، میکروب و فولاد»

ریشه‌های تاریخی نابرابری

اسلحه، میکروب و فولاد

جرد دایموند

ترجمه: حسن مرتضوی

نشر: بازتاب‌نگار

نیست اما در عرصه سیر تحولات بشریت افق تازه و چشم‌اندازی می‌گشاید که ما را از محدوده ملیت و نژاد فراتر می‌برد و در سطح بالاتری پاسخ مسئله عقب‌ماندن جوامعی مانند ایران را می‌دهد. دایموند از طبقه‌بندی کلیشه‌ای تمدن و بدوی خارج می‌شود و در پژوهش خود نوع نگاهش به انسان برجسته است؛ نگاهی همراه با احترام و عشق به همه انسان‌ها جدا از تفاوت‌های نژادی. از این‌رواست که خسرو پارسا می‌گوید آتهایی که به راه مقدر ایمان دارند، آتهایی که خود را، نژاد خود را و ملت خود را برتر می‌شمارند و حاضر به تجدید تفکر نیستند، از این کتاب طرفی برنخواهند بست.

«اسلحه، میکروب و فولاد» یک تاریخ کلان به شمار می‌رود که به یکی از بنیادی‌ترین پرسش‌های تاریخ بشر پرداخته است: چرا این‌گونه هستیم که هستیم و از پی پاسخ به این پرسش تاملی درباره اینکه چه باید کرد و آینده را چگونه می‌توان ساخت.

در ذیل پرسش اصلی کتاب «اسلحه، میکروب و فولاد» پرسش‌هایی فرعی‌تر هم می‌توان مطرح کرد، مثلاً اینکه چرا سرمایه‌داری در میان بومیان مکزیک، سوداگری در آفریقای جنوب صحرا، پژوهش علمی در چین، فناوری پیشرفته در میان بومیان آمریکای شمالی و میکروب‌های خطرناک در میان بومیان استرالیا پدیدار نشدند؟ به عبارتی، پرسش‌ها درباره نابرابری در جهان جدید را می‌توان این‌گونه مطرح کرد: چرا ثروت و قدرت به‌گونه‌ای که اکنون وجود دارد، تقسیم شده است و نه به‌گونه‌ای دیگر؟ و نیز اینکه چرا تکامل انسان در قاره‌های مختلف با سرعتی متفاوت آغاز شده است؟ این سرعت‌های نابرابر گسترده‌ترین الگوی تاریخ و موضوع اصلی کتاب دایموند

است. کتابی که در نهایت درباره تاریخ و پیشاتاریخ است اما موضوع آن صرفاً یک دغدغه دانشگاهی نیست، بلکه اهمیت عملی و سیاسی چشمگیری هم دارد. تاریخ کنش‌های متقابل میان مردمان ناهمگون، جهان جدید را از طریق فتوحات، بیماری‌های فراگیر و قوم‌کشی شکل داده است. این تصادمات پیامدهایی را رقم زده که با گذشت سده‌ها از میان نرفته و امروزه در برخی از آشفته‌ترین مناطق جهان فعالانه ادامه دارد. برای مثال هنوز بیشتر مناطق آفریقا با میراث به‌جامانده از استعمار جدید در جدال‌اند. یا در مناطق دیگری از جهان نیز آشوب‌های مدنی یا جنگ‌های چریکی جمعیت‌های بومی هنوز پرشمار را به مبارزه با حکومت‌هایی فرامی‌خواند که بازماندگان فاتحان متجاوز در آنها قدرت را در اختیار دارند.

دایموند علاوه بر مرور پیامدهای سیاسی و اقتصادی کنونی ناشی از درگیری‌های گذشته میان مردم، به پیامدهای زبان‌شناختی نیز اشاره می‌کند. به‌ویژه با ناپدیدشدن قریب‌الوقوع بیش از شش هزار زبان بازمانده در دنیای جدید و جایگزینی آنها با زبان‌های انگلیسی، چینی، روسی و چند زبان دیگر که تعداد گویش‌وران‌شان در چند سده اخیر افزایش چشمگیری داشته است.

دایموند مسیر پاسخ به پرسش‌های مطرح‌شده در کتاب را نه از طریق نژادپرستی و تأکید بر تفاوت‌های نژادی انسان‌ها، بلکه از طریق برگرداندن زنجیره علیت تاریخی به عقب جست‌وجو کرده است. «اسلحه، میکروب و فولاد» مطالعاتی بین‌رشته‌ای است که پایی در بسیاری از دانش‌ها دارد. نویسنده کتاب زیست‌شناس تکامل‌باور، فیزیولوژیست، جغرافی‌دان زیستی و نویسنده آثار غیرداستانی است. او در سال ۱۹۳۷ در آمریکا از پدری پزشک و مادری آموزگار، موسیقی‌دان و زبان‌شناس متولد شد. دایموند در سال ۱۹۵۸ از دانشگاه هاروارد مدرک کارشناسی و از دانشگاه کمبریج در سال ۱۹۶۱ در رشته فیزیولوژی و فیزیک زیستی مدرک دکترا گرفت. او برای چند سال استادیار دانشگاه هاروارد بود و در سال ۱۹۶۶ استاد فیزیولوژی در دانشکده پزشکی اوکلا شد. دایموند در میانسالی به تاریخ محیط زیست گرایش پیدا کرد و استاد جغرافیا و علوم بهداشت زیست‌محیطی در دانشگاه اوکلا شد. او آثار متعددی نوشته که در آنها انسان‌شناسی، زیست‌شناسی، زبان‌شناسی، ژنتیک و تاریخ را در هم آمیخته است.

تاریخ بهره‌گیری اسرائیل از آمریکا

شود. مشاهدات خانم ویر بر او آشکار کرد که مردم آمریکا اگرچه از مسیر اتفاقات خاورمیانه مطلع هستند، اما آشنایی اندکی با آن دارند. در عین حال مسیر این اتفاقات تا حد زیادی خلاف آن چیزی است که رسانه‌های آمریکایی گزارش می‌کنند. ویر پس از درک این مشکل ریشه‌ای و سیستماتیک، سازمانی تأسیس می‌کند که اداره آن بر عهده آمریکایی‌هایی است که بدون هرگونه وابستگی شخصی یا خانوادگی به منطقه، موظف هستند با انجام تحقیقات و انتشار فعالانه اطلاعات دقیق آگاهی عمومی را افزایش دهند. او که اکنون مدیر اجرایی سازمان «اگر آمریکایی‌ها می‌دانستند» و رئیس شورای منافع ملی است، به طرز خستگی‌ناپذیر به مطالعه درگیری‌های این منطقه، تاریخچه‌شان و ارتباط ایالات متحده با این تحولات مشغول است. سازمان تحت مدیریت او، نیز تا امروز، وظیفه تولید محتوای آموزشی، برگزاری نشست‌های عمومی، انجام مطالعات رسانه‌ای، ارائه سخنرانی و ارسال مطالب مکتوب به صدها مرکز در سراسر ایالات متحده را بر عهده داشته است. ساختار کتاب «در برابر وجدان خویش» به‌صورت گزارشی و تحلیلی است و هر فصل از کتاب به یکی از مقاطع مهم تاریخی یا جنبه‌های تأثیرگذاری لابی صهیونیسم اختصاص یافته است. الیسون ویر تلاش کرده است با کنارزدن روایت‌های رایج و غالب، به لایه‌های پنهان‌تر و کمتر شناخته‌شده تاریخ روابط آمریکا و اسرائیل بپردازد. کتاب به تفصیل به ماجرای بیانیه بالفور و نقش صهیونیست‌ها در ترغیب بریتانیا و آمریکا به حمایت از تأسیس یک سرپناه ملی برای یهودیان در فلسطین می‌پردازد. همچنین نقش

در برابر وجدان خویش

الیسون ویر

ترجمه منصور آسیم

نشر نی

عطف

غارثی جهانی

دشرق: در دهه‌های اخیر بحث‌های زیادی درباره سیاست‌های کلان سرمایه‌داری و تحمیل الگوهای مالی مدنظر کشورهای امپریالیستی به کشورهای مختلف مطرح بوده و در بسیاری از برنامه‌های نتولیبالیستی پیاده‌شده می‌توان ردپای نهادهایی همچون صندوق بین‌المللی پول را مشاهده کرد. «وام برای ویرانی» عنوان مطالعه‌ای است از ارنست ولف که در آن به نقش و عملکرد صندوق بین‌المللی پول در اقتصاد جهانی پرداخته شده است. این کتاب که با ترجمه مرجانه فشاهی توسط نشر مردم‌نگار منتشر شده، اثری تحلیلی و مستند است که به بررسی سیاست‌ها و عملکرد صندوق بین‌المللی پول از زمان تأسیس تا دهه‌های اخیر می‌پردازد. ارنست ولف، نویسنده کتاب، با رویکردی تاریخی و انتقادی، روند شکل‌گیری این نهاد را از کنفرانس برتون وودز پس از جنگ جهانی دوم تا بحران‌های مالی معاصر پی گرفته است.

نویسنده کتاب، ارنست ولف، متولد ۱۹۵۰ در جنوب شرقی آسیاست. او پس از گذراندن دوران کودکی در آلمان برای تحصیل در رشته‌های تاریخ و فلسفه به آمریکا رفت و تا امروز در مشاغل گوناگون از جمله روزنامه‌نگاری، ترجمه و نویسندگی مشغول به کار بوده است. در حال حاضر، روابط متقابل حاکم در میان اقتصاد و سیاست که چهار دهه او را به خود مشغول داشته است، برایش اولویت ویژه دارد.

آن‌طور که در توضیحات خود اثر آمده، «وام برای ویرانی» گزارشی از نتایج اجرای برنامه‌های صندوق بین‌المللی پول در کشورهای مختلف است؛ از شیلی و آرژانتین در آمریکای جنوبی گرفته تا کره جنوبی و دیگر اقتصادهای نوظهور شرق آسیا. ولف همچنین از مثال‌های آثاری دیگر همچون «دکترین شوم» ظهور سرمایه‌داری فاجعه» نوشته ناومی کلاین که حاصل تحقیقات میدانی کلاین و دستیارش در سال‌های ۲۰۰۴-۲۰۰۷ است، فراتر می‌رود و رخدهای تازه‌تری را برمی‌شمرد که به بحران‌های ورشکستگی، استقراض و ریاضت اقتصادی در کشورهای اروپایی همچون ایسلند، ایرلند، یونان و قبرس در دو دهه اخیر و پس از بحران اقتصادی ۲۰۰۸-۲۰۰۹ مربوط می‌شوند. نسبت اجرای برنامه‌های نتولیبالی با حکومت‌های اقتدارگرا موضوعی است که در متن این تحولات اقتصادی بررسی می‌شود؛ از برگزاری کنفرانس برتون وودز و تحولات سیاسی پس از جنگ جهانی دوم تا تشکیل صندوق بین‌المللی پول؛ از سرکوب‌های سیاسی رژیم‌های اقتدارگرای نظامی و ضدکمونیست در آمریکای جنوبی تا سرکوبگری‌های رژیم‌های پساکمونیسم در شوروی و یوگوسلاوی؛ و آن‌گونه که ولف نشان می‌دهد، حتی پیروزی انقلاب و اصلاحات در رژیم‌های استبداد و تبعیض مثل آپارتاید آفریقای جنوبی هم منوط به سازش پنهانی رهبران انقلابی با صندوق بین‌المللی پول برای حضم در اقتصاد جهانی است. در توضیحات پشت جلد کتاب آمده است: «خط و مشی صندوق بین‌المللی پول در هر موردی بسیار آسان و ساده است: اگر کشوری دچار بحران اقتصادی می‌شود، بلافاصله حمایت خود را به شکل ارائه وام به آن کشور می‌نمایاند. در مقابل برای اطمینان، خواهان انجام اقداماتی است که بدان وسیله توانایی بازپرداخت وام به اضافه بهره سنگین آن از کشور مزبور تضمین شود. از سویی دیگر، برای دولت‌ها راهی جز تسلیم در مقابل خواسته‌های صندوق باقی نمی‌ماند، زیرا این سازمان به عنوان آخرین مرجع وام‌دهنده در جهان مکان خاصی را به خود اختصاص داده است و در حقیقت برای کشورهای دارای مشکلات اقتصادی انتخاب دیگری وجود ندارد، جز اینکه به شرایط این سازمان تن دهد و به دام بدهی گرفتار شوند و در نهایت آن را بپذیرند».

وام برای ویرانی

ارنست ولف

ترجمه مرجانه فشاهی

نشر مردم‌نگار